

kar se veseli na Ruskem in kar je nepremagljivo — žganje. Poraba žganja raste na Ruskem z vsakim letom. L. 1905 se je prodalo blizu 76 milijonov vedrov žganja (1 vedro obsega 12 litrov). Umevno, da so tudi dohodki iz žganja veliki; l. 1905 se je dobilo za žganje (na Ruskem ima vlada vso žganje, kar je monopol!) čistega dohodka čez 143 milijonov rublov, to je za 56 milijonov več kakor prejšnje leto! Tako zmaguje žganje. . . . Car ne more zmagati nad upornim narodom in ustaši ne morejo premagati kronanega tigra: Žganje pa premaga carja in narod!

V Maroku (Afrika) pelje vodja divjakov Rajsul odločen boj proti evropskim velevalstim. Položaj je skrajno nevaren. Diplomati se na papirju Rajsula „izguali“, ali mož ima celo vrsto afrikanskih „narodov“ za seboj. Združena evropska mornarica leži pred mestom Tanger (9 parnikov). Ali Rajsul se ne boji. Vsa leta se na Francoskem in Španskem na resno vojsko pripravljajo. Vojaki iz teh držav baje že odhajajo.

Lakota na Kitajskem, ki je posledica nedavnega dežja, je najhujša v zadnjih 40 letih. 4 milijonov ljudi je brez vsacega živeža in umira od gladi. 50 000 begunov je prišlo v mesto Nanking pol nagih in mrtvih. Vlada se boji uporne agitacije.

Dopisi.

Od nekje. Velepomemben in oster popis čez Ivana Kaukler, nadučitelja šolske okolice v Ptaju v št. 26 „Stajerca“ pač nobenega njegovih znanec od dijaških in učiteljskih časov ni najmanj iznenadil; ampak čudil se je že marsikdo, da se je tej hudi šibi toliko let mirno skozi prsto gledalo, ter se ga ni očitno ožigosilo, kar bi bil špottlivec za pokoro in izganje že zdavnej zaslužil. Že kot gimnazijec je vedno čez druge prav zbadljivo in nehovalne izraze, tembolj pa še pozneje na kr. mariborskem učiteljski. Če tudi mu je v raji latinski šoli matematika velike težave preglatice delala, si je vendar o prihodnji filozofiji na vedno domišljeval. A zadovoljen in miren naj bi sedaj bil s svojim mestom, kojega je le z veliko težavo in le edino s pomočjo prvakov, zlasti pa notarja in poslanca dr. Rataja, ki je pa tudi pozneje škandale delal, dosegel, kojega je Kaukler po vseh slovenskih časopisih za svojega zaščitnika razglaševal in raztrobental. Razun nekterih prvaških Slovencev se ga je v Ptaju vse balo, ker je hotel kakor še sedaj vse strahovati! — Tudi kot učiteljskega zastopnika v okrajnem šolskem svetu so se tega hudomušnega zapovedovalca kot hudirja branili, le njegovi kratkovidni pristaši so ga volili in hoteli imeti. V Ribnici na Pohorju in v Vuzeznici je svoj čas v počitnicah preživel ter si bogato nevesto iskal, a vsa dekleta so mu hrbte in fige kazale. Kauklerjeva ošabnost, prevzetnost, surovost in zasmehovanje čez druge je po širnem Stajerju in še daleč znano. Da bi ga vsega popisal, prišla bi velika knjiga na dan. Toliko za prvi pot. Hvala pa neustrašenemu dopisniku, ki je s Kauklerjevim značajem že vendar enkrat prišel na dan. Tovariši — učitelji.

Sp. Poljskava. V zadnji številki smo objavili dopis iz Sp. Poljskave, kateri je docela neresničen in zloben. Pri veliki množini dopisov, katere dobivamo, je zmota mogoča. Zdjaj smo se pa podučili, da je bilo vse drugače in da je mož, ki nam je dotični dopis poslal, grdo zavijal ter neresnico poročal. Bili smo torej naravnost mistificirani. Dotična svedanost se je vršila 6. nov. V obče spoštovani občinski predstojnik, katerega časti vsa okolica in ki je splošno priljubljen ter skozinsko naprednega mišljenja, ni o nameravani veselici ničesar vedel. Priredili so mu to veselico njegovi prijatelji, da ga počaste in da pokažejo, da klerikalci v tem kraju nimajo prve besede. S tem da to popravimo, prosimo vrlega župana g. Sicherla in g. mojstra Kickerja, naj nam to pomoto ne vzameta v zlo in naj bodeta prepričana, da je zapiranje naprednjakov do njih vedno isto. Dotični dopisnik pa naj svoje osebne grde napade v klerikalnih listih objavlja. Uredništvo.

Brežice na Savi. V prvi številki zakonatega lista, katerega izdajajo naši prvaki, se hoče

pokazati, da bode ta papirnati uničevalec naprednjakov kar vse Nemce nakrat požrl. Iz gotovih vzrokov se je naselilo uredništvo tega lista na Kranjsko, da lažje vse poštenjake oblaži, zanašaje se na ljubljanske porotnike. Ali tudi to sredstvo ne bode izdalo. Nepotrebno je, pečati se s plodovi vodenih možganec teh ljudi obširneje. Le par očitaj naj popravimo, ne zaradi lista, temveč zaradi javnosti. Neresnična je trditev, da se vsiljenemu sdravniku dr. Strašku plače zato ni od okraja izplačalo, ker ne pleše po piščalki vladajoče stranke. Okrajni zastop takoj po prevzemu poslov ni hotel priznati za večne čase sklenjeno pogodbo med dr. Straškom in okrajem in gledé pogodbe še ni sodnijske odločitve. Še car pa je dobival dr. Strašek kakor vsak drugi okrajni zdravnik, tisto kar je res zaslužil, tudi izplačano. Ali gre se za višje dohodke in zaradi njih gre tožba; prejšnji zastop jih je ravno dovolil na okrajne troške. Tako stoji ta stvar. Z okrajnimi denarji se ne bode gospodarilo, kakor se to ravno prvakom zljubi. . . . Druga nesramna trditev je, da hoče okraj mestu Brežice za prispevke h zgradbi novega mosta čez Savo in Krko 100 000 K izročiti. To so brezvestne trditve, katere morejo le prvaške butice iznajdeti. Ali na take limanice se pač nikdo ne vse, makari če dobi tudi 3 volilne golaže v „Narodnem domu.“ Ker smo že pri „Nar. domu“, naj omenimo, da je tam prava finančna metnosta doma. Baje se je rodil tam tisti pes, ki bode vse dolgove požrl. Ali — kako so izginile ti dolgovi? Videli bodemo! Malo že vemo in „tajuosti“ v Posojilnici bi marsikaj izdale in bodo tudi izdale, ako bo trebal Kako človekoljubno deluje prvaška Posojilnica, dokazuje ta-le slučaj: Dne 22. svedana 1906 se je izplačalo posojilo pr. K 1000; zaračunilo pa se je na 6%, obrestih do 1. avgusta 1906 K 30 — in na drugih „izdatkih“ K 1980, torej za 6 mesecev blizu 50 kron!!!! Vodstvo Posojilnice se baha s svojimi milijonami; v žalostnih svojih gostilnah pa pijejo — prvi si napijejo poguma, ker so vložili denar in drugi se z rujno kapljico za „posojila“ trošajo. . . . Baje se seziđa na Griču iz starih hlevov zdravilišče za finančne talente; pod Gričem poleg glavne ceste pa bodo navrtali smolnate studence. . . . Dopisna prvaška lista je tudi razžaljen, ker prihaja in odhaja k g. Mathesu toliko vozov, k „narodni štacuni“ pa tako malo. Ja, kadar bode toliko reklamnih listkov tiskanih, da se izplača, jih kar odvažati, pridejo že vozovi. . . . Med tistimi obrtniki, s katerimi se brežiški prvaki bahajo, je tudi nekdo, ki je zblaznel in sedi v bolnici v Gradcu; nekaj pa je specialistov za prenos lastninskih pravic, za zakonske ločitve, za ustmene kupne pogodbe, za tajno pisanje itd. Ali nas razumete?! Le prihajajte s palico, mi pridemo potem s polenom! Toliko za danes. Pa na svidenje!

Iz Veržaja. Pogosto beremo, da so duhovni kmetski prijatelji; ne pravim da to ni res, ali vsi pa le niso! Naš župnik meni pač, da mu mora biti vsakdo v vseh stvareh pokoren, makari tako kakor je ovca mesarju pokorna, kadar jo žene v mesnico. Izvedel sem, da je naš župnik pravi povzročitelj nesrečnih tožb, ki se že čez 6 let vledejo zaradi tržkega pašnika. Na tisoče kron je tožba revnim tržanom vzela. Lani so že glavarstvo, namestnija in ministerstvo prepovedali, pasti po tržkih gozdech. Toda župnik je pustil vedno svojo živino v gozd gnati. Zanjari so to poizvedeli in župnik ter nekateri drugi posestniki so bili kaznovani. Vložili so rekurz. Ali kot strela iz jasnega je vse iznenadilo, ko je oblast zahtevala, da plačajo globe ali pa gredo v zapor. . . . Župnik zahaja rad v Rozmanovo krčmo. Ko zagleda tega ali onega tovariša pri paši, pravi: „To so moje ovčice“ in plačuje za pijačo, da se te ovčice slednjič opijanijo. Kadar pa pride kdo od nasprotne stranke, pa pravi župnik: „odhajaj odpadnik ali puntar“. In še več: celo preklinja vse tiste, ki branijo po svojih gozdech tujo živino pasiti. Ali župnik ne pozna dozdnihih postav?

Iz Ormoža. Prvaški gospodeki ormoške čitalnice hoteli so prirediti v ormoški okoliški šoli igro „Deseti brat“. Pa so se močno nasolili! Brez vsake prošnje do krajnega šolskega sveta počeli so svoje norčije v šoli uganjati. Ali vendar se je enkrat krajni šolski svet, v

katerem sede večinoma kmetje, spametoval in je tem prvaškim gospodekom da burke v šolskem poslopiju prepovedal, tako da so ostali na cedilu. Kaj potrebujemo v šoli takih teatrov! Šolo smo si postavili za poučevanje otrok, ne pa za take igre, pri katerih se nam šolo poškoduje; za popravilo pa mora poseči ubogi kmet globoko v žep. Čast vrlim možakom, ki se borijo za našo kmetstvo korist in tako počenjanje prvaškim bahačem prepredijo! Z stavbo šolskega poslopija smo si nakopali ogromne stroške, ktere nam je povzročil prejšnji krajni šolski svet pod komando znanega gosp. dr. Omuleca. Oh ko bi že prej imeli take moze v šolskem svetu, kakor so sedaj; izpadlo bi to vse za nas kmete drugače! Le tako naprej, vrli možje; glejte, da se naša deca v prekoristnem nemškem jeziku še bolje podučuje, čeprav nam to bahači tako strastno zabranjujejo. Zaveden kmet.

Op. uredn.: Veseli nas da vendar enkrat vsaj nekateri spoznavajo, da šola ni za teater ampak za poduk. Vsa čast možakom! Tako naj se nastopa in druge in kmalu bo konec norijam, katere stanejo le denar!

Kiral na Ogrskem. Vsem naprednjakom srečno novo leto! Vi pa, g. urednik, nadaljujte pogumno svoje delo. Spodbujajte ljudi, da bi Bog i onim oči odprl, ki še tavajo v temi klerikalstva. Srčna hvala, dragi „Stajerc“, da spodbujaš ljudi k nemškemu poduku. Ja delam na Ogrskem, a brez nemščine bi ne mogel izhajati, čeprav je tukaj geslo: „Eljen à Magyar Orszag!“ Jaz sem še danes hvaležen svojemu ranjkemu učitelju Jož. Kokalju pri sv. Marjeti poleg Rimskih toplic za njegove nemške poduke. Živeli „Stajercijanci!“ J. B., rudar.

Spominjajte se vboge ptice, ki trpi v mrazu! Trosite ji hrane!

Novice.

„Kristjani“ na — jeziku. Mi smo prinesli v božični številki praznikom primeren uvoden članek. Zdela se nam je, da je to dolžnost vsacega lista, katerega čitatelji so kristjani. Zdela se nam je, da mora vsaj ob praznikih ponehati politična gonja in da morajo vsaj tisti, ki vedno kriče, da so najboljši kristjani, par besed o krščanstvu ziniti. . . . Pa smo se zmotili. Napredni listi, katere psujejo klerikalci za „brezverske“, so prinašali božične članke. Klerikalni listi pa so to „pozabili“. . . . Evo dokaz! Mariborski „Gospodar“ je prinesel za Božič članek, ki prične tako-le:

„Mir nam obetajo božji klerikalci iz nebeskih višin: Ne donajajo ga nam, ampak samo obetajo. . . . Iz Ptuja prihaja že več let „Stajerc“, ki vedno napada katoliške moze“. . . . itd.

In potem cele litanije čez napreden list. . . . Ja kaj pa ima opraviti Božič s „Stajercem“, kaj imajo opraviti betlehemski pastirji z našim listom? „Gospodar“ je v svoji divji želji po hujskanju celo božične praznike izrabljal za hujskarijo, kakor izrabljajo njegovi privrženci leco in spovednico. . . . In drugi klerikalni listi niso za las boljši. Tako je „krščanstvo“ teh ljudi in za tako „krščanstvo“ se pač lepo zahvaljujemo. To je krščanstvo na jeziku in zato lažejo ti nad vse pobožni gospodje, kadar se šopirijo kot veliki „kristjani“. Njih „krščanstvo“ je toliko vredno kakor njih „narodnost“, za katero ne damo pečene hruške.

Prvaški švindl! Slov. jezik nima primerenega izraza, ki bi označil brezmejno podlo ravnanje nekaterih prvaških lističev. Res, škandal je za cel slovenski narod, da izhajajo še listi, ki delujejo edino za lažjo, obrekovanje in švindlom. Prvi med temi švindlerskimi „časniki“ je danes celovski „Mir“. Ta cunjia postaja dan za dnevom nesramnejša, ako ravno jo ne vpoštevajo več noben pošteni človek, ako ravno ji ne posodi nobena duša počenega groša, ako ravno so jo vrgli liberalci iz svojega tabora in so ji dali tudi klerikalci že davno brco. V 51. števil. je prinesla ta sleparska cunjia podlo notico, v kateri pravi, da — „Stajerc“ „orka“. . . . Pravi da imamo toliko „dolga“, da ne vemo več „kam in kako iz silne zadrege“. . . . Za tako podlost bi bil pasji bič edini odgovor! Osebnost ničvreden mora biti človek, ki tako nesramno laže. „Stajerc“ je postal ted-